

ସ୍ଥାନ

ଓଡ଼ିଶା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ

ଏକାଦଶ ବାର୍ଷିକ ଅଧ୍ୟବେକ୍ଷନ ।

ସମ୍ବଲପୁର

ସ: ୧୩୨୩ ଖ୍ରୀ ୧୯୧୫ ।

ସ୍ଥାନ—“ବୁଢ଼ାବଜାର ପ୍ରାନ୍ତର” ।

ଦିନ—ଅନୁ ୧୩—୧୪ ଉପମ୍ବର ୨୭—୨୮

ବେଳ—ପ୍ରକାଶ ୧୨୫ ଦଣ୍ଡ—୧୧ ଘଣ୍ଟା ।

ମଙ୍ଗଳାରୋପଣ ।

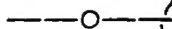
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରାଶିକ ମନ୍ଦିରେ ନିଶାଣ ।
ବେଢ଼ାଲରେ ଦେଲ ଗୋପୂଜାବଧାନ ।
ବେଢ଼ାଲଜାମରେ କଲେ ସାଧୁ ଧ୍ୟାନ ।
ବ୍ରହ୍ମସ୍ପର୍ଶୀରେ ଶୁଭ ସ୍ମରଣ ॥
ସୋମନାଥଙ୍କର ଦୋର ଦକ୍ଷୟନ ।
ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ଭାବିଲେ ଉଚ୍ଚେ ଶୁଦ୍ଧବାଣୀ ।
କଲ୍ଲୋରସ୍ତ୍ରୀ ଦାଣ୍ଡେ ଦେଲ ପ୍ରତିଧ୍ବନି ॥
ପ୍ରହସ୍ୟ ସତେ କି ନଦୀ ପାଶାଣ । ୧ ।
ଭାବିଲେ ଅଲକ୍ଷ୍ୟ ଦେବ ପିତୃଗଣ ।
ଆସ ଆସ ଉଠ ଉଠ ଶିଶୁଗଣ ॥
ମାତୃସଜ୍ଜକାର୍ଯ୍ୟ କର ଦେ ସାଧନ !
ସର୍ବଲଭ୍ୟରେ ମଣ୍ଡପେ ଯାଇ ॥
ପତାକା ଉଡ଼ାଇ ଦେଲେ ଧାରମାନ ।
ଥାନୀଆଗନ୍ତୁକ ଉତ୍ତଳ-ସନ୍ତାନ ॥
ଉଡ଼ୁ ବଶିଲ ମାତୃପୀଠ ସ୍ଥାନ ।
ଉପାଦେ ନିଶିଲେ ସକଳ ଶୈଳ । ୨ ।
ଅନନ୍ତସୁନାମ ପ୍ରଦାନସୁଗଣ ।
ଆଲିଙ୍ଗନ କେନ୍ଦ୍ର କରିମରଦନ ।
କଲେ ପରସ୍ପରେ ପ୍ରୀତି ସମ୍ଭାଷଣ ।
ନିସ୍ତାବିତ ଭରଜ ଉଠିଲ ଶକ୍ତି ॥

କେରୁ ଧରାଧର ଦେଲେ ସଜାପଇ ।

ଅଉ ଭାଇମାନେ ବସି ପକ୍ତି ପକ୍ତି ।

ଦେଶର ମଙ୍ଗଳ ମନରେ ଭାବନ୍ତି ।

ଜୟ ଜୟ ଧନ ଦେଲା ଉଚ୍ଚରେ ।

ସରାଗୁଡ଼ ।

ସରାଗୁଡ଼ ଅତି ପ୍ରଶସ୍ତ, ଦୁଇସହସ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ବଂଶବାର ଉପଯୋଗୀ
ସ୍ଥାନ । ନାନାବର୍ଣ୍ଣରେ ଚିତ୍ରିତ ଓ ବଡ଼, ଚନ୍ଦ୍ରାଚର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କରେ ସୁଶୋ-
ଭିତ । ବାଠଶମ୍ଭୁମାନଙ୍କରେ ରଞ୍ଜିତ କାଗଜ ମୋଡ଼ ଚିତ୍ରସାଲ
ଏକ ନେତ୍ରକୁ ଇଟାସ୍ତମ୍ଭପରି ପ୍ରଜାପ୍ତମାନ ଦେଉଥିଲା । ସରାପଇଙ୍କ
ନିମନ୍ତେ ଦୁଇହାତ ଉଚ୍ଚରେ କାଷ୍ଠ ନିର୍ମିତ ପିଣ୍ଡି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଧର୍ମନା
କାରୁକାର୍ଯ୍ୟରେ ମଣ୍ଡିତ ଥିଲା । କେତେ ଶୁକ, ସାଣ୍ଠ ଓ ଉଦ୍‌ବଦନୀୟ
ପକ୍ଷୀ ବସି ଶୁଭସୂଚନା କରୁଥିଲେ । ଏମନ୍ତ ବ ତାହା ଦେଖି
ଆରଣ୍ୟକ ଲୋକେ ଛନକା ଦେଉଥିଲେ । ସରାଗୁଡ଼ର ଦ୍ଵାର ଉପରେ
ଗତ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହୋଇ ନାନାସ୍ଥାନରେ ପ୍ରମୁଖାନଙ୍କରେ ସୁଦେଶୀ
କର ଉପଦେଶପୂର୍ବକ ବାକ୍ୟମାନ ବୋଟକାଢ଼ଳରେ ବଜୁ ?
ରରେ ଲିଖିତ ହୋଇ ଟଙ୍ଗା ଯାଇଥିଲା । ଭାଇମାନେ ତାହା
ପାଠକରି ଅନନ୍ତ ଓ ଉତ୍ସାହିତ ଦେଉଥିଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରମଧ୍ୟର କେତେ-
ଗୁଡ଼ିଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେଲା ।

୧—ଶରୀର ମା ପାତସ୍ତେହ । କାର୍ଯ୍ୟକା ସାଧୟେ ।

୨—ଉଚ୍ଚଳର ସତା ସୁତ । କର ଦେବ ନିତ ।

୩—ନିୟମ କରନ୍ତୁ ବିଧି । ମାନ ମାନେ ବିଧି ।

୪—କର୍ମେ ମାନ । ମାନେ ପ୍ରାଣ ।

୫—କୋଣାର୍କ ଉବଦେଶର । ସୁଷମା ଦେଶ ନେତ୍ରର ।

- ୭—ଉତ୍ତଳ ସନ୍ନିଳନା । ଅଟେ ମଙ୍ଗଳ ସାଧନା ।
 ୮—ମାତୃଭୂଷା ମାତୃଭୂମି । ଅଟନ୍ତି ଦୁହେଁ ଜନନୀ ॥
 ୯—ନୀଳର କବଳେ ପଡ଼ି । ଯାଇଛି ରେ ସବୁ ସିଦ୍ଧି ।
 ୧୦—ଦେଶ-ସେବା ମହାଧର୍ମ । ତାହା ଜାଣି କହ କର୍ମ ।
 ୧୧—ଉଦି ମନ ଦୃଢ଼କର । ପ୍ରକୃତ ସାମ୍ୟ ଧର ॥
 ୧୨—ବଳଲାଙ୍ଗ ମାତା ଭାର । ଉଦ୍‌ବାକୁ ଶକ୍ତି ନାହିଁ ।
 ୧୩—ଦେଶ ସାବଧାନେ ଜ୍ଞାନ ନେତ୍ର ଫେର ।
 ୧୪—ତୁମ୍ଭ ମଧ୍ୟେ ସାନ ବଡ଼ ନାହିଁ କେହି ॥
 ୧୫—ପୂତ କର ପ୍ରାଣ ମନ । ଲର ହେ ଗୌରବ ଧନ ।
 ୧୬—ଉଠ ନିଦ୍ରା ପରିହର । ଯାଉଛି ରେ ଦିନ ସର ।
 ୧୭—ମନ୍ତ୍ରର ସାଧନ ଅବା ଶାସ୍ତ୍ରର ପାଠନ ।
 ୧୮—ଭାର ତହିଁ ଚିପି ନ ନିଅ ଧନ ।
 ଏଥରେ ଦେଶଟି ହେବ ଉତ୍ତମ ॥
 ୧୯—ବହୁ ନାଶ ଶିକ୍ଷା । କର ଜାଣି ରକ୍ଷା ।
 ୨୦—କାହା ଚର ଦନ । ନ ଯାଏ ସମାଜ ।
 ୨୧—କର ଯତ୍ନ ସବେ ମିଳ । ଶୁଭ ହେଉ ମାତା ଶିଶୁ ।
 ୨୨—ଦେଶ ଏ ନବନ ଯୁଗେ । ଗପି ଶୁଭର ଚୈଦିଗେ ।
 ୨୩—ଜାଣି ଜାଣି ଲଗ ଲଗ ଜନଭୂମି ସେବାରେ ।
 ୨୪—ଦେଶ ଆଜି ନବଯୁଗେ । ନିଜ ସବେ କର୍ମ ସୋରେ ।
 ଦେଖି ଏହି କାଳ ଭାବ । ଦୁଃଖାଥ ନିଜ ପ୍ରଭାବ ।
 ୨୫—ନାହିଁ କିଛି କିଛି ବଞ୍ଚିତ । ନାହିଁ ଗୌରବ ଜୀବିତ ।
 ୨୬—ମୋହ ଅନ୍ଧକାରେ ପଡ଼ି । ନ ଯାଅ ହେ ପଥ ଦୃଢ଼ ।
 ୨୭—କର୍ମ କର କର୍ମ କର । ଜନନୀର ଦୁଃଖ ଦୂର ।
 ୨୮—ସଦେଶ ହିତ ସାଧନ । ଅଟଇ ଫଳମ୍ଭନ ॥

୨୭—ମା ସମ୍ବଲେଖର ସିଦ୍ଧବାହନ ।

ସବଶକ୍ତିଦାୟିନୀ ମାତଃ ଶିବପ୍ରିୟେ ।

ତୁମ୍ଭର ଶକ୍ତିଂଶକ୍ତୀତ ଅମ୍ବେ ଉତ୍ତଳାୟ—

ସନ୍ତାନ ତୁମ୍ଭର ମନ୍ଦିରରେ ଅସୀନ ।

ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁ—ଶୁଣ ମାତଃ ।

ଉତ୍ତଳରେ ପ୍ରକାଶ ହୁଅ ॥

୨୮—କର୍ମ କର କର୍ମସାର । ଜନନୀର ଦୁଃଖଦୂର ॥

୨୯—ଦେଖନାହିଁ କି ହେ ମନେ ବହୁଲଜ ।

କି ଥିଲା ଏ ରାଜ୍ୟ କି ହୋଇଛି ଅଜ ॥

୩୦—ନରର ଧନ ଧାନେ । ପୂଜି ହେ ବିଦ୍ୟମାନେ ॥

୩୧—ହୃଦାହତ ମୂଳ ଜ୍ଞାନ । ଅନୁଜ୍ଞା ପଶେ ସୁପନ ॥

୩୨—ମିଳିଲେ ସକଳ ଭାଇ । ମା ଦୁଃଖ ରହୁବନାହିଁ ॥

୩୩—ନିଜ ପଥେ ବାଧା ବିଦ୍ଧ ଅଭିନମ ।

କରିବାର ସିନା ପ୍ରେମର ଧରମ ॥

୩୪—ଅସ ଅସ ଭାଇ ସରବେ ଉତ୍ତଳ ।

ଦେଶସେବା ପୂଜା କରିବା ସେ ମିଳି ॥

୩୫—ଅସ ଅସ ଅସ ଭାଇ । ଆଶାର ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣ ॥

୩୬—ଆଗେ ଶୁଭ ଆଗେ ଶୁଭ । ଧାର୍ଯ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ସମସ୍ତ ॥

୩୭—ଆଶାର ଶୁଭ କି ହୋଇଅଛି ସାର

ରାଶିର ବଜା ପାଉଛି ପ୍ରଥମ ॥

୩୮—ଉତ୍ତଳ ନିନା ରହୁଛି ନିନା

ପାଳି ହେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଧର୍ମ ନାହିଁ ପାଳ ॥

୩୯—ସବେ ଲଗାଇଲେ ମନ । ଦେଶର ଦେବୀ କଲ୍ୟାଣ ॥

୪୦—ଏକତାର ଶୁଣ ଅଟଇ ମହାନ ॥

୪୧—ଅହମିକା ବାୟୁ ପ୍ରସ୍ତୁତୋଇ ବ୍ୟସ୍ତେ ।

ମୁଁ ମୁଁ କର ଅହା ମରୁନ୍ତି ସମସ୍ତେ ॥

୪୨—ଦେ ଉଲ୍ଲଳ ଯୋଗ୍ୟସୁତ । କର ମାତୃଭୂମିକୁ ॥

୪୩—ମଣ ସବୁ ସୁତା ସୁତେ । ପୁଷ୍ପ ବେନି ଏକ ବୁଲେ ॥

୪୪—ମିଳଣ କାର୍ଯ୍ୟ କର ଭାଇ । ସହାୟ ଦୈବେ ସମାପିବ ॥

୪୫—ଦେଶ ଅଳ୍ପ ନବୟୁଗେ । ରତ ସବେ କର୍ମଯୋଗେ ॥

୪୬—ନାହିଁ ପୂର୍ବ ଧନ । ନାହିଁ ପୂର୍ବ ପୁଣ୍ୟ ॥

୪୭—ନଦୁଁ ଉଠ ମୁଣ୍ଡ ଟେକ ॥

୪୮—ମନ ଥିଲେ ବାଟ ଅଛି । ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ କିଛି ॥

୪୯—ସଦା ଚିନ୍ତା ଦେଶ ହିତ । ଦୁଃଖ ଦୂରୀକ ଭବିତ ॥

୫୦—ନ ଦେଇ ଦୋଷ ଉତ୍ତରେ । ପଣ ଦେ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ॥

୫୧—ଜୀବନ ଥିବାଯାଏ ଭାଇ । ଜନ୍ମଭୂମିରେ ଆଥ ରହି ॥

୫୨—ଦିନ ଯାଏ । ଚିତ୍ତ ଥାଏ ॥

୫୩—ନ କର ଅଳସ୍ୟ । ନ ହୁଅ ହତାଶ ॥

୫୪—ଉଠ ଦେ ଉଠ ବହନ । କର କଲ୍ୟାଣ ସାଧନ ॥

୫୫—ଅଜିକର ଅର୍ଯ୍ୟହୁଅ । ଜଗତରେ ପୂଜା ପାଅ ॥

୫୬—ଧନ ଯେବେ ଅଛି ଦାତେ । ଦାନକର ଦେଶହତେ ॥

୫୭—ଉଠ ଉଠ ବେଗକର । ବୃଥା ଚିନ୍ତା ପଶ୍ଚାଦ୍ଧର ॥

୫୮—ପବନ ଉଲ୍ଲଳକ୍ଷେତ୍ର । ସୁଖର ଶିଳ୍ପ ବିଚିତ୍ର ॥

୫୯—ବସୁଲ ଏ ଦେଶ । ହୋଇଅଛି କଷ୍ଟ ॥

୬୦—ବିଶା ଦୁଃଖେ ମଗ୍ନ । ଉଲ୍ଲଳ ସନ୍ତାନ ॥

୬୧—ଦେଶରେ ଅଧିକାରୀ ସେବୁ । ମନସ୍ୟରେ ଶଶ୍ୟ ସେବୁ ॥

୬୨—ସତୋଷର୍ମ ପ୍ରତୋ ଜୟଃ । ଶାନ୍ତି ଯସ୍ୟ ନାବଦ ॥

୬୩—ସୁରଦେ ପୂର୍ବ ଗୌରବ । ସୁର ଦେ ପୂର୍ବ ଗୌରବ ॥

୬୪—ଉଠ ମନ ଦୃଢ଼କର । ପ୍ରକୃତ ସାଧ୍ୟ ଯତ୍ନ ॥

- ୨୫—କାନ୍ଦଣ ଡାକନ୍ତି ମାତା । ଜାଗ ମୋର ସ୍ବପ ସ୍ବପା ।
- ୨୬—ବେଦେକାଳ ଆଉ ରହୁଥିବ ପଡ଼ ।
ପ୍ରକୃତ ଉନ୍ମତ ମାର୍ଗକୁ ସେ ଛାଡ଼ି ।
- ୨୭—ଭାଇ ଭାଇ ହୋଇ ଏକ । କର ମାଟି ନୁହଁ ଟେକ ।
- ୨୮—ଧନ ଜନ ଗୋପଲକ୍ଷୀ । ଉନ୍ମତ ପ୍ରଧାନ ସାକ୍ଷୀ ।
- ୨୯—ଶୁଭ ନାମ ସେହୁ ବଦନ୍ତି ସ୍ବଭାବେ ।
କର ହୁଅନ୍ତି ସେ ପ୍ରେମର ପ୍ରଭାବେ ।
- ୩୦—କରୁଛନ୍ତି ଲୋକେ ଉପାଧି ଆଶାରେ ।
ମନୁଷ୍ୟର ପୂଜା ଶୋଡ଼ାଶୋପଶୁରେ ।
- ୩୧—ଏ ସେ ଭୁମ୍ବ ଦେଶ । କାର୍ତ୍ତିରେ ଅଶେଷ ।
- ୩୨—ଦେଶର ଏ ଦାନ ଦଣ୍ଡା । ନାଶଇ ଦେଶ ଭରସା ।
- ୩୩—ମା ସମ୍ପଦେ ମୋ ସମ୍ପଦ । ମା ବିପଦେ ମୋ ବିପଦ ।
- ୩୪—ରଖ ଜାତି ଟାଣ । ସାର୍ଥ କର ପ୍ରାଣ ।
- ୩୫—ପୁର ଗୌରବର କଥା । ନ ଟାଳଇ ବାହା ମଥା ।
- ୩୬—ଅଳ୍ପ ଜଳ ଦେଶେ ରଖ । ବଢ଼ିବ ରେ ଭାଇ ରେଣୁ ।
- ୩୭—କୃଷି ବାଣିଜ୍ୟରେ ମନ । ଦେଇ ଭାଙ୍ଗି ରୁଣୁ ମାନ ।
- ୩୮—ସାହୁକ୍ୟ ଉନ୍ମତ—ପଥ । କର ଦେ ଭାଇ ପ୍ରଣୟ ।
- ୩୯—ପୁରୁଷନ ଗୁଣମାନ । ଛାଡ଼ି କର ଗୁଣରାଶ ।
- ୪୦—ଦେବାଳୟ ସର୍ବେଶ୍ବର । ତହଲ ସମ୍ଭାର କର ।
- ୪୧—ଦେଶୀର ଶତ୍ରୁ ଗୁରୁଣ । ନଥ ବେଶେ ବାହାଦୁର ।
- ୪୨—ଶୁକଗନ୍ଧାଧ ଦୟା ଧର । ଶୁଣ ଶୁଣି ରକ୍ଷାକର ।
- ୪୩—ସତ୍ୟବାନ୍ଧର ଭାବଗଣେ ।
ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳ ରଖ ପ୍ରାଣେ ।
- ୪୪—ତା'ର ତା'ର ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
ଗଣା ଶୁଭକ୍ତି ରଖିବେ ।

୮୫—ବାଲେଶ୍ଵରର ଗୋପୀନାଥେ । ରହୁଛି ଭାଇଙ୍କର ସାଥେ ॥

୮୬—କଟକ କାଳୀ ଠାକୁରାଣୀ । ଚଣ୍ଡୀ ରଖନ୍ତୁ ସବୁ ପ୍ରାଣୀ ॥

୮୭—ହେ ପ୍ରଭୋ ଶ୍ରୀଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର । ଗଡ଼ଜାତଙ୍କ ରକାବର ॥

୮୮—କାଳି ଚର୍ଚ୍ଚିକା ଦେଖୁଥିବେ ॥ ସବୁ ବିପଦ ସମ୍ଭାରିବେ ॥

୮୯—ରଘୁରାଜର ରଘୁକାଳୀ । ଦଥ ମା ତାବନଙ୍କି ତାବ ॥

୯୦—ସାରଳା ଦେବ ଭଗବତ୍ । ତାପ ନାଶନେ ଦେବ ଭକ୍ତ ॥

୯୧—ବାବୁଠପୁରର ମଙ୍ଗଳା । ସଭାରେ କରବ ପୂଜା ॥

୯୨—ରଖ ଗୋ ମାତ ସମ୍ବଲଲ । ସହଜେ ଏ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ଭାଳ ॥

୯୩—ହେ ଦେବଦେବ ଲିଙ୍ଗରାଜ । ଲଜ ଏଡ଼ାଇ ସାଧ କାର୍ଯ୍ୟ ॥

ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କର ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ।

ସମ୍ବଲପୁର ଭାଇମାନେ ଆଗନ୍ତୁକ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ରେଲ୍‌ଷ୍ଟେସନ-
ଠାରୁ ଗାଡ଼ି କରାଇ ଦେନାଇ ଯାଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ପାଖୁଁ
କେରୁଆପଡ଼ା, ମୁଦୁପଡ଼ା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରାମରେ କଡ଼ ବଙ୍ଗଳାମାନ
ବିସାଦର କରାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଏମନ୍ତ ନି ବାବୁ ରାମନାରାୟଣ ମିଶ୍ର
ଆପଣ ବସୁବସୁ ଦ୍ଵିକଳରବନ ଶୁଦ୍ଧି ଦେଇଥିଲେ, ଶାନ୍ତ ସାମଗ୍ରୀର
ସୁବିଧେ ବସୁ ବରାଇଥିଲେ, ସମ୍ବଲେଶ୍ଵରଙ୍କ ପ୍ରସାଦ ଦେଇଥିଲେ ।
ହେଉଁ ବେଳେମାନେ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ନିକଟରେ ରହି ସକଳ ତରୁ
ବୁଝୁଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ଜଳବାୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସବୁଟା ସୁନ୍ଦର ହୋଇଥିଲା ।
ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାପାଇଁ ଏକ ଏକ କାର୍ଡ୍ ଦଥ
ଯାଇଥିଲା । ତହିଁରେ ଏହିକଥା ଲେଖା ଥିଲା ।

ସ୍ଥାନ

ବିଜୁ ମିଶ୍ର

ପ୍ରକାଶକ ବାଣିଜ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ।

ପୂର୍ବ ପୁର

ସଂ: ୧୩୨୩ ଶ୍ରୀ ୧୯୧୫ ।

ସ୍ଥାନ—“ବିଜୁ ମିଶ୍ର” ।

ଦିନ—ଧନୁ ୧୩—୧୪ ଉପର ୨୨—୨୮

ବେଳ—ପୂର୍ବାହ୍ନ ୧୨୫ ଦଣ୍ଡ—୧୧ ଘଣ୍ଟା ।

ସଂ—୨୨ । ୧୨ । ୧୫

ଏହି ପୁସ୍ତକଟି କେବଳ ନିଜର ଶ୍ରମ ଓ ଲାଭ ନିମନ୍ତେ ନୁହେଁ ।
ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ତତ୍ତ୍ୱଗତରେ କିଛି କିଛି ଥିବା
କରିଲେ ।

ବାଦ୍ୟ ଓ ସଙ୍ଗୀତ ପରେ ସମ୍ପର୍କ ମଧ୍ୟରେ ତତ୍ତ୍ୱଗତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
ରଖିବାକୁ ଆସିବ ବୋଲି ।

ପ୍ରଥମ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ—ମହାମୟ ସମ୍ରାଟଙ୍କର ମହାମୟରେ କିଛି
କାମନା ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ ଗୋଖେଲ । 'ସରପିନ୍ଧେନିସାଦା
ମେଦତା ଓ ହେନେଶ୍ଵ କଟନଙ୍କର ଏବଂ ବାବୁ ଗୋକୁଳାନନ୍ଦ
ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ଅକାଳମୃତ୍ୟୁ ନିମିତ୍ତ ଶୋକ ପ୍ରକାଶ ।

ତୃତୀୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ଖୋର୍ଦ୍ଧାରେଡ଼ଠାରୁ ସମ୍ବଲପୁର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସରକାରୀ
ରେଲଗସ୍ତା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରଣ ।

୨୮ । ୧୨ । ୧୫

ଚତୁର୍ଥ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ଓଡ଼ିଆଭାଷୀ ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟମାନ ଏକ ଶାସନା-
ଧୀନ ନ ହେଲେ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ପ୍ରକୃତ ଉନ୍ନତି ହେବନାହିଁ ।

ପଞ୍ଚମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷୀମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଏକ
ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଆବଶ୍ୟକ ।

ଷଷ୍ଠ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ସିଂହଭୂମି, ଫୁଲହର, ଚନ୍ଦ୍ରପୁର, ପଦ୍ମପୁର ପ୍ରଭୃତି
ଓଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ଓଡ଼ିଆ କଚେରୀ ଭାଷାହେବା; ଏବଂ ଓଡ଼ିଆ
ଶିକ୍ଷାର ବହୁଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେବାର ପ୍ରୟୋଜନ ।

ସପ୍ତମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ଉତ୍କଳୀୟମାନଙ୍କର ଅଭାବମାନୁ ସରକାରଙ୍କୁ
ଗୋଚର କରାଇବା ଲାଗି ବ୍ୟବସ୍ଥାପକସଭାରେ ଜଣେ ଉତ୍କଳୀୟ
ସଦସ୍ୟ ନିର୍ବାଚନ ।

ଅଷ୍ଟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—କଟକରେ ଗୋଟିଏ ଇଂଜିନିୟରିଂ ସ୍କୁଲ
ସ୍ଥାପନ ।

ନବମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ଓଡ଼ିଆଭାଷୀ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ନିମନ୍ତେ
କଟକ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜ ବି ଏଲ୍ କ୍ଲାସ ଖୋଲିଦିବା ପ୍ରୟୋଜନ ।

ଦଶମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ଆଗାମୀ ବର୍ଷନିମନ୍ତେ ସମ୍ବଲପୁରରେ କାର୍ଯ୍ୟ
ନିବାହକା ସମିତି ଗଠନ ।

ଏକାଦଶ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ପ୍ରାୟ ପଞ୍ଚାଶବର୍ଷକାଳ ଏକାଦଶ ନିମ୍ନେ
ଉତ୍କଳ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କାର୍ଯ୍ୟ କୁଖର ସମ୍ଭାବନା କରୁଥିବା ଯୋଗୁଁ
ବାବୁ ଶ୍ରୀ ଗୋପୀଶଙ୍କର ରାୟଙ୍କୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଦାନ ।

ଦ୍ଵାଦଶ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ସନ୍ନିଳନାରେ ସର୍କାର କର୍ମଗୁରୁମାନେ ଓ
 ଛନ୍ଦ ମାନେ ଦର୍ଶକ ଭାବରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ ଥିବାରୁ
 ମାନମୟ କମିସନର ମି: ଗୁନିଂ ସାହେବଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ପ୍ରଦାନ ।

ଷଷ୍ଠୋଦଶ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ସ୍ଥାନୀୟ ଛନ୍ଦମାନେ କଞ୍ଚି ସହ ସ୍ୱେଚ୍ଛା
 ସେବକ ବାର୍ଯ୍ୟ କରି ଥିବାରୁ ତାହାଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ପ୍ରଦାନ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ସଭାପତିଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ସନ୍ନିଳନା ମଣ୍ଡପରେ ଅନେକ ରତ୍ନବ୍ୟକ୍ତି ପୁସ୍ତକ ବନ୍ଧନ
 କରିଥିଲେ, ତ୍ୟାଗ ସ୍ତ୍ରୀକାର କରି ଏତେ ପୁସ୍ତକ ଦାନ ଏହିଠାରେ
 ଦେଖାଗଲା ।

ପୁସ୍ତକର ନାମ

ଦାତାଙ୍କ ନାମ

୧—ସଞ୍ଚିକ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଦ	ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ଧରଣୀଧର ମିଶ୍ର ବାନପ୍ରସାଦ
୨—,, ଚତୁର୍ବୋଧ	”
୩—,, ଅମୃତବୋଧ	”
୪—,, ଚନ୍ଦ୍ରା ...	ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ବିମଳେଶ୍ଵର ନନ୍ଦ
୫—ଉତ୍ସାହ	ଶ୍ରୀ ରମଚନ୍ଦ୍ର ଆଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ
୬—ସନ୍ନିଳନା ...	ଶ୍ରୀ ଶଶୀ ଭୂଷଣ ଦତ୍ତ
୭—ପାଟ୍ଟନା ଦର୍ଶନ ...	ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରାଳଙ୍କାର
୮—ସନ୍ନିଳନା ମାହାତ୍ମ୍ୟ ...	... ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀବତ୍ସ ପଣ୍ଡା
୯—ମୁକ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନିର୍ମାଣବଳୀ	ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ବାସୁଦେବ ଗୁରୁ
୧୦—ରଜନ ମାଳା ...	ଶ୍ରୀ ସମ୍ପ୍ରସେର ପିତା ମାଧିଦାସ
୧୧—ଗୃହସ୍ଥ ଧର୍ମ ଉପଦେଶ ...	”
୧୨—ଗୋ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ...	ସ୍ଵାମୀ ହେବ ଶ୍ରୀ ଭୁବନେଶ୍ଵର ବହୁବୀର
୧୩—ନୃସିଂହ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ...	”
୧୪—ଜାତୀୟ ଗୀତ ...	ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜସୁନ୍ଦର ଦାସ (ଏଥିରେ
ମଧୁବାନୁଜୟ ସ୍ଵଦେଶ ଅନୁଗ୍ରହ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାତାରେ ପ୍ରକାଶ) ।

ଏପରି ପାରିଲା ସୁନ୍ଦରୀ ନାମକ ପୁସ୍ତକ ଅନେକ ପରିମାଣରେ
ସରରେ ଓ ଅନ୍ୟସ୍ଥାନରେ ବନ୍ଧନ ହୋଇଥିଲା ।

ବାରୁ ଶ୍ରୀ ମଧୁସୂଦନ ଦାସଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ	ଟ ୫୦୦ ଟ
„ ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜସୁନ୍ଦର ଦାସ	ଟ ୧୦୦ ଟ
ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ଶୌଚନ ରଥ	ଟ ୧୦୦ ଟ
ବାରୁ ଶ୍ରୀ କନ୍ଦୁଚରୁ ଦାସ ଓଜାଲ	ଟ ୫୦ ଟ
„ ଶ୍ରୀ ରାମଶଙ୍କର ରାୟ ଓଜାଲ	ଟ ୫୦ ଟ

ସମ୍ବଲପୁରରେ ଜଣେ ମହାତ୍ମା—

„ ଶ୍ରୀ ବିମ୍ବୀଧର ମିଶ୍ରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନେଇଥିଲେ ଟ ୫୦ ଟ

ଟ ୮୫୦ ଟ

ଏ ପୁସ୍ତକ ସମ୍ବଲପୁର ଇଲକା ଅନେକ ଗଡ଼ଜାତରେ ଏବଂ ଗଞ୍ଜାମ
ଜିଲ୍ଲାର ନାନାସ୍ଥାନରେ ଓ ପୁରୀ, କଟକ, ବାଲେଶ୍ଵର, ମେଦନପୁର,
ଅସ୍ତରରେ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇଅଛି—ଏହାଦ୍ଵାରା ସୁନ୍ଦରୀ କଥା ବହୁତ
ଲୋକେ ଜାଣି ଅଛନ୍ତି ।

— ୦୫୫୫ —

ସୁନ୍ଦରୀ ମଣ୍ଡପରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଲିଖିତ ପଦ୍ୟ
ବିଚ୍ଚିତ ଓ ପଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

୧—ଭୂଦେବୀଧର	ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର
୨—ଭୂଦେବୀଧର ସଙ୍ଗୀତ	ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ମହାନ୍ତି ।
୩—ଭୂରାଜଗୀତକା	ସୁର୍ଗୀୟ ଶ୍ରୀବତ୍ସ ରାୟ ରାଧାକାନ୍ତ- ରାୟ ବାହାଦୁର ।
୪—ଶ୍ରୀଜୀୟସଙ୍ଗୀତ	ଶ୍ରୀ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ ।
୫—ଭୂଦେବୀଧର	ଶ୍ରୀ ଶଙ୍ଖାଧର ମେହେର ।
୬—ମାତୃଜ୍ଞାନ	ଶ୍ରୀ ଦାମୋଦର ପଟ୍ଟନାୟକ ।
୭—ଜୟାସୁବୀତ	ଶ୍ରୀମତୀ ଅନୁପମା

- ୮—ଭସାବସଗୀତ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ ।
 ୯—ଜନନୀଙ୍କ ଦୁଃଖବର୍ଣ୍ଣନା ” ଏକ
 ୧୦—ମାତୃପୂଜା ” ଏକ
 ୧୧—ଭଦ୍ରାସୁସଗୀତ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ ।

—୦୪୦—

ସୁଦେଶ ଉନ୍ନତବନ୍ଧେ ବଲ୍ଲଭା ।
 ବାବୁ ଶ୍ରୀ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ ।
 ” ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜସୁନ୍ଦର ଦାସ ।
 ” ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ।
 ” ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ଵନାଥ ମିଶ୍ର ।
 ” ଶ୍ରୀ ହନୁମନ୍ତ ରାଓ ପଟ୍ଟନାୟକ ।
 ମହନ୍ତ ଶ୍ରୀ ବିହାରୀ ଦାସ ।

ରାୟ ସାହେବ ଶ୍ରୀ ଭୁବନେଶ୍ଵର ବହୁଦାର ଓ ଅଜି କେହ୍ଲୀ
 ତେଜସ୍ଵୀ ନା ବଲ୍ଲଭା କରିଥିଲେ । ଗୋପବନ୍ଧୁ ଫିଦରୁମିରେ ଓଡ଼ିଆ
 ଭାଷାର ଉନ୍ନତ ନିମିତ୍ତ ଶୂରମାସ କାଳ କଟାଇବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଜ୍ଞା
 କରିଥିଲେ । ଭୁବନେଶ୍ଵରଙ୍କ ବଲ୍ଲଭାରେ ବଡ଼ ଉଚ୍ଚତାପ ଉଠିଥିଲା ।
 ସେ କହିଥିଲେ—

ଚରାକନାରେ ମୋର ରର ।
 ମୂଲ୍ୟ କି ତୁଟିବ ତାହାର ॥

ଇଂରାଜିରେ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତି ବଲ୍ଲଭା ଦେଇଥିଲେ ତାହା ସତ୍ତା-
 ପତ୍ତି ସମ୍ମାନର ଦିୟା କି ଯିବା କଥା କେହ୍ଲୀ ବାହୁଥିଲେ । ଗଙ୍ଗାମ-
 ଜଲର ଡେଙ୍ଗାପଦର ଗ୍ରାମ ନିବାସୀ ବାବୁ ମଦନମୋହନ ରାୟ
 ଇଂରାଜୀରେ ଯେଉଁ ଦୀର୍ଘ ବଲ୍ଲଭା ଦେଇଥିଲେ ତାହା ଶ୍ରୀ ଲେଖକ
 ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଉଦ୍ଭୁଥିଲେ ଏହାଙ୍କର ରାଜଭାଷାରେ ଏତେବଡ଼
 ସମତା, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ କେଜାଣି କେତେବଡ଼ ସହାୟକ ।

ଶ୍ରୀ ଗୌରୀଶଙ୍କର ଶୟ ।

ବାବୁ ଶ୍ରୀ ଗୌରୀଶଙ୍କର ଶୟ ସଭା ମଣ୍ଡପରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇ,
ବନାଦଭାବରେ କହିଥିଲେ । ଅମୃତନଳ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷମାନେ
ବହୁକାଳ ପୂର୍ବେ ଏଦେଶକୁ ଆସିଥିଲେ ଅମୃତନଳର ଏହି ଦେଶରେ
ଜନ୍ମ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଅମୃତମାନେ ଏଠାର ବାସିନା ଅଛନ୍ତି । ଅମୃତନଳକୁ
କେର ବୋଲି ଘୃଣା କରିବା ସଙ୍ଗତ ନୁହେଁ । ସଭାପତି କେର ନୁହେଁ
ବିହିତ ହୋଇ କହିଲେ ନାହିଁ ନାହିଁ ତୁମ୍ଭକୁ କେହି ଘୃଣା କରିବେ
ନାହିଁ । ଗୌରୀଶଙ୍କର ବାବୁଙ୍କ ମୁଖରୁ ଏହି କଥା ଶ୍ରବଣ କରି,
ସଭାପତି ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ହୃଦୟ ଦ୍ରବୀଭୂତ ଓ ସ୍ନେହ ଭାବ ଉଦୟ ହୋଇ-
ଥିଲା ଅନେକେ ଉଚ୍ଚଥିଲେ ଭାଷାର ଓ ସ୍ଵରରଙ୍ଗର ଛବିଏ ପ୍ରଭେଦ
ହୋଇପାରେ ଏହା ସ୍ଵାଭାବିକ, ଏହା ବୋଲି କେର ଭାଷା ବା କେର
ଜାତି ବୋଲି କୌଣସି ସପ୍ରଦାୟ ନାହିଁ । କାହିଁକି ଘୃଣା କରିବେ;
ଯେତେବେଳେ ଏ ଦେଶବାସୀ ବଙ୍ଗାଳୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୁଆନାଥ ଓ
ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କ ପରି ଭଲ ଲେଖକ ଜନ୍ମି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଉପାଦେୟ
ଗ୍ରନ୍ଥମାନ ଲେଖି ଅଛନ୍ତି ତେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଭାଷା ଜାତି କିପରି
ଘୃଣ୍ୟ ହୋଇ ନ ପାରେ । କ୍ରବ୍ଦରେ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଘେନି ଯେଉଁ
ଭର୍ତ୍ତ ଉଠିଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ବାବୁ ଏକଥା ସଭାରେ
ପକାଇଲେ ବାବୁଙ୍କ ବାକ୍ୟ ଶୁଦ୍ଧିକି ଚିନ୍ତାପ୍ରଦ ଅଟେ ।

ସଭାପତି । ୨୯-୧୨-୧୩

ସମ୍ମିଳନୀ ମଣ୍ଡପରେ ଶ୍ରୀମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷାବିଷୟରେ ଏକ ସଭା
ହୋଇଥିଲା । ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ପାଦେଶ୍ଵର ଉଲ୍ଲେଖକୁ ସାହେବ ସଭାପତି
ହୋଇଥିଲେ । ସେ ପୁରୁଣା କାହାଣୀ ଲଗାଇ ଦତ୍ତ ମଧୁର ବଳ୍ଲୀତା
କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଓ ବାଲକମାନଙ୍କର ଶୈଳିନିଧିତାକୁ
ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ । ସେ କହିଲେ ଆମ୍ଭେ କହିବାରେ ଯୋଗ୍ୟ କଥା

ଶୁଣିଥିଲୁ ତାହା ଏହି; କଥାଟିଏ କହୁଁ କଥୁଲୁ, ଚମଦଭୂତରେ ଶୁଣିଲି; କଷକଥା, ପାଶବାରତା, ଏହା ଆମ୍ଭେ ଗଞ୍ଜାମରେ ଅବକଳ ଶୁଣାଅଛୁ ସମ୍ବଲପୁରରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଶୁଣିଲୁ । ମାତ୍ର ବୁଢ଼ାସମ୍ବଲପୁରରେ ଶୁଣିଲୁ “କଷକଥା” ବଦଳରେ କାଶକଥା ଏଇକିମାତ୍ର ପ୍ରଭେଦ ମାତ୍ର ସବୁଠାରେ ଏକଭାବ ସେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ବଳ ପାଉଥିବାର ଓ ସେ ନିଜେ ଅପଣାକୁ ଜଣେ ଓଡ଼ିଆ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଇ ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ଲାଲ ପଗଡ଼ ଗୋଟିଏ ପିନ୍ଧି ବିଦାୟ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ । ସଭାର ଅବଶିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ ବାବୁ ସଦାମଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ ସଭାପତିହୋଇ ନିର୍ବାହ କଲେ । ବାବୁ ବିଘ୍ନନାଥ ମିଶ୍ର ଓ ବାବୁ ଫକିରୀମୋହନ ସେନାପତି ବାଳକମାନଙ୍କୁ ମଧୁର ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ମଧୁବାବୁ

ମଧୁବାବୁ କଟକରେ ରଥକୁ କହିଲେ ଆମ୍ଭେ ସମ୍ବଲପୁର ଯାଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ । ଏଲ୍‌ହାବାଦରେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟାନମାନଙ୍କର ଏକ ସଭାକୁ ଯିବୁ । ରଥେ ତା ୨୫ ନିଖ ଉତ୍ସବର (ବଡ଼ଦିନ) ରେ ସମ୍ବଲପୁରରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ସେହି ସବାଦ ଦେଲେ । ତାହା ଶ୍ରବକ ମଧ୍ୟରେ ନଗରମୟ ବ୍ୟପି ଶିଳା । ସନ୍ତଳିନୀର ଉଦ୍‌ଗୋଷୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଦାସଙ୍କ ନିକଟକୁ ଟେଲିଗ୍ରାମ କଲେ । ସେହିପରି ଜବାବ ପାଇଲେ । ମାତ୍ର ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ନେତାକରି ମଣିଷିଲୁ । ସେ ସନ୍ତଳିନୀର ସ୍ମୃତିଲତା । ତାହାଙ୍କ ଅଭାବରେ ଓଡ଼ିଆମାନେ ଯେ କେତେଦୂର ଉଦ୍‌ଗୋଷୀ ତାହା ସମ୍ବଲପୁରରେ ଉତ୍ତମ ପରିଚୟ ମିଳିଅଛି । ସେ ଘଟନାକ୍ରମେ ଯାଇ ନ ପାରିଲେ ମଧ୍ୟ ଏ ସଭାରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଭୁର ସଦାନୁଭୂତିଥିଲା ।

ଜଣେ ପୁରୁଷ କାଳିଆଲୋକ କହିଲେ ମଧୁବାବୁର ଆମ୍ଭର, ସେ କେଣେ କାହିଁକି ଯିବେ? ବିଶେଷ ପରିଚୟ ପାଇଲାର କିଛି ନାହିଁ ।

ଭବରେ କହିଲେ ଘୁମ୍ଫେ ପ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ମିଳୁ ତାଙ୍କୁ ଆମଥାଡ଼କୁ
ଆଣ୍ଟନାନ୍ତି?

ରଥେ କହିଲେ ତାହା ହେବକି? ତାଙ୍କର ସେପରି ଇଚ୍ଛା ନିଶା-
ଗଲେ କେନ୍ଦ୍ର ମୁକ୍ତିମଣ୍ଡପରେ କଥାଟା ପକାଇ ଦିଅନ୍ତା । ପକେ
ଅଲୋଚନା ହେଲେ ଯାହା ହୁଅନ୍ତା । ଇତ୍ୟାଦି ଅଲମିତି ବିସ୍ତ-
ରେଣ ।

ଅଲୋଚନାସଭା ।

ସମ୍ବଲପୁର “କୃଷ୍ଣରେ” ଗୋଟିଏ ଅଲୋଚନା ସଭା ହୋଇ-
ଥିଲା । ତହିଁରେ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଦେଇ ଅନେକ ଚର୍ଚ୍ଚ ବଚର୍ଚ୍ଚ ହେଲା ।
ବାରୁ ନିମାଇ ଚରଣ ମିଶ୍ର ଅଭିମାନ କରି ବାହାରି ଆସିଲେ ।
ପରିଶେଷରେ “ଉତ୍କଳବାସୀ” ବୋଲି ଏହିଶବ୍ଦ ସ୍ଥିର ହେଲା ।
ଏହାଦ୍ୱାରା ଏ ଦେଶବାସୀ ବଙ୍ଗାଳୀମାନେ ଓଡ଼ିଆ ମଧ୍ୟରେ ଗଣ୍ୟ
ହେଲେ ।

ବାରୁ ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର ।

ସମ୍ବଲପୁର ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରଧାନ କବି “ବାରୁ ଗଙ୍ଗାଧରମେହେର”
ଉପସ୍ଥିତ ରାଜ୍ୟସଭାକୁ ଦେଖା ଦେଇଥିଲେ । ସେ ପଣ୍ଡିତ
ଗୋବିନ୍ଦରଥଙ୍କ ସହିତ ଦେଖାକରି ରକ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଣାମ କରି ତାଙ୍କୁ
କହିଲେ ଅପଣଙ୍କର “କଲିକତା ବର୍ଣ୍ଣନା” ପାଠ କରି ମୋହର
କବିତା ଲେଖିବାରୁ ସୁଦ୍ଧା ଜାଣିଥିଲା ଅପଣ ମୋହର ଗୁରୁ ।
ଗଙ୍ଗାଧର ବଡ଼ହଳଦୀ ଓ ସଗସୀ ଅଟନ୍ତି । ଜୀବୁ ରାଧାନାଥରାୟ
ଏହାଙ୍କ କବିତାର ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ । ଗଙ୍ଗାଧର ନିଜରଚିତ
ବେତେକ ଖଣି ପୁସ୍ତକ ଉପହାର ଦେଇଥିଲେ । ଗଙ୍ଗାଧର
କବି କେତେକ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶ କରିବାପାଇଁ ସମ୍ବଲପୁରର ଦେଶ

ହୁତୁଣ୍ଡି ବାବୁ ଶ୍ରୀ ରାମନାରାୟଣ ମିଶ୍ର ଅର୍ଥ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।
ମେହେର ଚକ୍ର ତଳ ଲିଖିତ ପୁସ୍ତକ ମାନ ପ୍ରକାଶ କରି ଅଛନ୍ତି ।

ମୁଦ୍ରମା	୫୦ କବିତା କଲ୍ଲୋଳ
୧ ଅଯୋଧ୍ୟା ଦୃଶ୍ୟ	୨ ଉତ୍କଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀ
୩ ଅହଲ୍ୟା ସ୍ତବ	୨ ଉପସ୍ଥିତି
୪ ଇନ୍ଦ୍ରମଣି	୮ ପ୍ରଣୟବନ୍ଧନ

ନାନାସମାର୍ଗର ।

ପାରିଲା ଖମ୍ବିରି ୧୦ମ ଅଧିବେଶନର ବିବରଣୀ ରାଜାଙ୍କ ତରଫ
କର୍ମଗୁଣ ବାବୁ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାୟକ ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ । ତାହା ଚନ୍ଦ୍ରୋ
ଦୟ ପ୍ରେସରେ ଉତ୍ତମରୂପେ ଛପା ହୋଇ ଅଛି । ଉକ୍ତ କର୍ମଗୁଣ
ସେହି ଅଧିବେଶନର ଆୟ ବ୍ୟୟର ବିବରଣୀ ପାଠ କରିଥିଲେ ।

୨—ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ସଭାର ସଭାପତି ବାବୁ ବାଲୁକେଶ୍ବର ମିଶ୍ର ସେହି
ବିବରଣୀ ପାଠ କଲେ ଚନ୍ଦ୍ରରେ ନାନା କଥା ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ବଲପୁରର
ସବୁ ଚାନ୍ଦିଲ ଓ ହରଜି ଭାଇର ପ୍ରଶଂସା ଥିଲା ।

୩—କୌଣସି କାରଣରୁ ସମ୍ବଲପୁର ଅଞ୍ଚଳର ରାଜାମାନେ
ସମ୍ବଲପୁରରେ ଯୋଗ ଦେଇନାହାନ୍ତି । ପାଟଣାର ମହାରାଜ
ପୃଥ୍ବୀରାଜସିଂହ ସମ୍ବଲପୁର ପ୍ରାନ୍ତରେ ଏକସପ୍ତ ଟଙ୍କା ଦାନ କରିଥିଲେ ।
ତାହାଙ୍କ କର୍ମଗୁଣ ମାନଙ୍କର ଏଥିରେ ସହାନୁଭୂତି ଥିଲା । କାର୍ଯ୍ୟରେ
ତାଙ୍କର ଦେଶାନୁରୋଧ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇ ଅଛି ।

୪—ସମ୍ବଲପୁର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦିନେ ନାଟକାଭିନୟ ହୋଇଥିଲା ବାବୁ
ଶ୍ରୀ ଗୋଦାବରୀ ମିଶ୍ରଙ୍କର ପାଦେଶ୍ବର ସାହେବ ଅଭିନୟରେ ଘନ
କରିତାନ ଓ ଉଚ୍ଚହାସ ଉଠିଥିଲା ।

୫—ସମ୍ବଲପୁର ଯୋଗ ସମ୍ବଲପୁର ମନ୍ଦିର ସମ୍ବାର କଥା
ସମ୍ବଲପୁରରେ ଉତ୍ସାହିତ ହେଲା । ସୋନପୁର ମହାରାଜ ଏ କାର୍ଯ୍ୟ

ପାଇଁ ପକ୍ଷର ଶତ ଟଙ୍କା ଦାନ କରିଥିଲୁ । ମହାରାଜଙ୍କର ଦେଶହତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମତି ଗତି ହିଁର ରହୁ ।

୬—ସମ୍ବଲପୁର ନଗର ନିବାସୀ ବାବୁ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ପାଠୀଙ୍କ ନିକଟରେ ସମ୍ବଲପୁରର ଖଣ୍ଡେ ହାତ ଲେଖା ଇତିହାସ ପୁସ୍ତକ ଅଛି ବୋଲି ଶୁଣା ଯାଇଥିଲା ।

୭—ଓଡ଼ିଶାର ସବାଦପତ୍ରମାନେ ସନ୍ଧିଲମ୍ବା ପକ୍ଷରେ ଭଲ ମତ ଦେଇଥିଲେ ।

୮—କେରା ରାଜ୍ୟର ରାଜବଂଶରେ ଠାକୁର ସାହୁଙ୍କ ଉପାଧି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଚଳିତ ଥିବାର ଶୁଣାଯାଏ ।

ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ସମ୍ବଲପୁର ନଗର ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ।

ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଓ ଚମ୍ପକ ବିବରଣ

୧—ବ୍ରହ୍ମପୁର ମନ୍ଦିର

୨—ରାମଜୀ ମନ୍ଦିର

୩—ଉକୋଶିୟା ଘାଟ (ଏଠାର ବୁରୁଜ ଉପରେ ଚଢ଼ି ମହା-
ନଦୀର ସୁନ୍ଦର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ନଦୀଗର୍ଭରେ ଦେଉଳ
ପରି ଅନେକ ପଥର ଅଛି ।)

୪—ସୋମନାଥଙ୍କ ମନ୍ଦିର

୫—ଧର୍ମଶାଳା

୬—ପତ୍ତନେଶ୍ଵରଙ୍କ ମନ୍ଦିର

୭—ସମ୍ବଲପୁର ସାବୁକ ରାଜାଙ୍କ ନଅର

ଓ ଗହଳସିନ କୋଠା

୮—ରାଜାଙ୍କ ରାଜପ୍ରାସାଦ

୯—କମଳା ଘାଟ (ପ୍ରତିରବିବାକୁରେବସେ)

୧୦—ଶଶାଳା

୧୧—ସମ୍ବଲେଶ୍ୱରଙ୍କ ମନ୍ଦିର

୧୨—କୁଶଳେଶ୍ୱରଙ୍କ ମନ୍ଦିର

୧୩—ମହାନଦୀ ପୋଲ

(ପଥର ଖୁଣ୍ଟା ଓ ଲୁହାର ଡୋଲ)

୧୪—ବଡ଼ବଜାର

୧୫—ଭକ୍ତୋତ୍ତମଙ୍କ ଦେଉଳ

୧୬—ପଲଟିକେଲ ଏଜେଣ୍ଡଙ୍କ କଚେରୀ

୧୭—(କଲଟଣ୍ଡ ଅଦାଲତ ଆଦି କଚେରୀ ମାନ)

୧୮—ଗିରିଜା

୧୯—ଗୋରା ଲୋକଙ୍କ କୋଠିମାନ

୨୦—ପବନ ଉପରେ ସର୍ବେଶ୍ୱର ଦ୍ୱାର

୨୧—ରାମସାଗର (ସ୍ନାନସ୍ଥଳ)

୨୨—ଜର (ଏହା ଅତି ଗଭୀର ଅଟେ)

୨୩—ସହର ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ଦେବାଳୟ ଓ ସୁଦୃଶ୍ୟ ପଥରକୋଠା-ମାନ ଅଛି ।

୨୪—ବାସନ ଦୋକାନ

୨୫—ନଳପତ୍ର

ଏ ନଗରରେ ବହୁତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅଛନ୍ତି ।

ମିତ୍ରନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୀ ତରଫରୁ ଦୈନିକ ହାତ ଚଳନ୍ତା ଅଛି । ସେହିମାନେ ସହର ଭିତରକୁ କୌଣସି ପଦାର୍ଥ ବହୁ କରାକୁ ଆଣନ୍ତି ତାଙ୍କ ଠାରୁ ମାସୁଲ ନିଆଯାଏ । ମହାନଦୀରେ ଯେଉଁ ଖୋଲ ହୋଇଅଛି ତହିଁରେ ଦୈନିକ କରା ଗ୍ରାସ୍ତ ୪ ୨୦୦ କା ଆଦାୟ ହୁଏ ବୋଲି ଶୁଣାଯାଏ । ସାବକ ରାଜ ନଦର ଏବେ ସୋନପୁର ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ହାତରେ ଅଛି ।

ବେଦବ୍ୟାସଙ୍କ ଅଶ୍ରମ ।

ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେହି ? ଏହି ଅଶ୍ରମ ଦେଖିଥିଲେ । ପାଳ-
ଯୋଷ, ରେଲ୍‌ସ୍‌ଟେସନ ନିକଟରେ ପାଳଯୋଷ ବଜାର; ଏହି ବଜାର
ରେ ବହୁତ କାରବାର ହୁଏ । ମାର୍ତ୍ତ୍ୟାତ୍ମୀମାନେ ଜୋହାନ କରି
ଅଛନ୍ତି । ଗୋର ଲୋକେ ଏଠାରେ ରହି ସିଲପଟ୍ଟ ସମ୍ପତ୍ତି କରୁ-
ଅଛନ୍ତି । ଜାକଦର; ଡାକ୍ତରଖାନା; ଆନାଦର; ସ୍କୁଲ ଅଭିକେତେକ
କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଅଛି । ନାଗରାଜ୍ୟମଧ୍ୟରେ ବ୍ରାହ୍ମୀନବାଞ୍ଚରରେ ଏହି
ବଜାର ଅବସ୍ଥିତ । ନଦୀର ଅପର ପାରରେ ଏକ ପର୍ବତ ଉପରେ
ବେଦବ୍ୟାସ ଅଶ୍ରମ । ଏ ସ୍ଥାନଟି ବଡ଼ ରମଣୀୟ, ଏହାର ନିକଟରେ
ଶଙ୍ଖ; କୋଇଲି; ଓ ସରସ୍ୱତୀ ନାମକ ଉନିନଦୀ ଏକତ୍ର ମିଶି ଅଛନ୍ତି ।
ଏହି ମିଳନ ସ୍ଥାନଠାରୁ ନଦୀ ପ୍ରସାର ହୋଇ ବ୍ରାହ୍ମୀ ନାମ ଧାରଣ
କରି ପୂର୍ବଦିଗକୁ ଶୁଣି ଅଛି । ଅଶ୍ରମ ନିକଟରେ ନଦୀରେ ଯୋଲ
ବନା ହୋଇ ରେଲ ଗାଡି ଚଲୁଅଛି । ଏଠାରେ କେତେ ଗୁଡ଼ଏ
ଦେଉଳ ଅଛି । ତନ୍ମଧ୍ୟରେ ବାଲୁକେଶ୍ୱର ମନ୍ଦିର ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରଙ୍କ
ମନ୍ଦିର ଏବଂ ରାମଜୀ ମନ୍ଦିର ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସୀତା ଉନୋଟ୍ଟମୂର୍ତ୍ତି
ସଙ୍ଗେ ସାନ ? ଜୀବନ୍ତ ପିଲଙ୍କପରି ଦିଶୁଅଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ପଥର ଗୁମ୍ଫା
ରେ ବେଦବ୍ୟାସ ଉପବେଶନ କରି ତପସ୍ୟା କରୁଅଛନ୍ତି । କେତେ
ଗୁଡ଼ଏ ବୈଷ୍ଣବଙ୍କୁ ଅଛି, ଯାହାଙ୍କପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଧର୍ମଶାଳା ଅଛି ।
ମାଧ୍ୟମାସରେ ପଳଗନ୍ଧନ ପର୍ବକୁ ବିଶେଷ ଯାତ୍ରା ହୁଏ ? ବହୁତ
କାରବାର ହୁଏ । ନାଗରାଜ୍ୟର ପୂର୍ବ ଦେଖାନ ଶୁଦ୍ଧା କରାଇ
ନଦୀତୀରେ ପଥରକାଟି ଗୁରୁଜ, ପଥର ସୋପାନ କରାଇ ଦେବାରୁ
ସ୍ଥାନଟି ସୁଦୂର ଦେଖାଯାଏ । ଶଙ୍ଖ ଓ କୋଇଲି ନଦୀର ମଧ୍ୟସ୍ଥଳରୁ
ନାଗରାଜ୍ୟର ମଧ୍ୟସ୍ଥଳ ଅଛି ଏଠାରୁ ଗଡ଼ ଦେହା ନୋଗ
ପଥ ଅଛି ।

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ଭାର୍ଗବମୂର୍ତ୍ତିବିପାକ ଟ ୧ । •
 ଶାନ୍ତିସ୍ଥଳାଳା ଟ ୧ ।
 ରସନାମୟମଞ୍ଜୁଷା ଟ ୧ ୯
 ଶା ରଜ୍ୟର (ଚକ୍ରାବତୀ) ଟ ୧୯
 ଶାନ୍ତିରାମୟ (ଅଦକ ଶ୍ର) ଟ ୧ ୯
 ଏକନ ଅସୋଧାକାଶ୍ର ଟ ୦ ୫
 ଏକନ ଆରଣ୍ୟକକାଶ୍ର ଟ ୦ ୧/
 ଏକନ ବସିଷ୍ୟକାଶ୍ର ଟ ୦ ୫
 ଏକନ ସୁମରକାଶ୍ର ଟ ୦ ୫୯
 ଏକନ ଲଙ୍କାକାଶ୍ର ଟ ୧୫
 ଏକନ ଭୃଗୁକାଶ୍ର ଟ ୧୯
 ସୁଭାଷାବସନ୍ତ ଟ ୦ ୫
 ନାଳାଦ୍ରମହୋଦୟ ଟ ୧ ୯
 ବୃହତ୍ନାମରାଜା ଟ ୦ ୫
 ଭବନାସପୁର ଟ ୦ ୫
 ବସନ୍ତରାସ ଟ ୧ ୫ •
 ଭବନାସପୁର ଟ ୦ ୫୯
 ମାଧବକାବିକାଳ ଟ ୦ ୫୯
 କାବ୍ୟସୁତା (ଏକମୂଳମଞ୍ଜୁ) ଟ ୦ ୫୯
 ସୁଭାଷାବସନ୍ତ ଟ ୦ ୫୯
 ବେଦାନ୍ତସାମୁଦ୍ରା ଟ ୦ ୫
 ଚନ୍ଦ୍ରାଳା ୦ ୫

ସଞ୍ଜୀବନସୁଦୃଶ୍ୟମଞ୍ଜୁ ଟ ୦ ୫
 ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାଦ୍ରମହୋଦୟ ଟ ୦ ୫
 ଏକାମ୍ରସୁରା ଟ ୦ ୫
 ଦୁର୍ଗୋପବିଦ୍ୟା ଟ ୦ ୫
 ଏକାଦଶୀମାହାତ୍ମ୍ୟ ଟ ୦ ୫
 ସଦୃଶେଦ(ସୋଡ଼ାଶକାଶ୍ର) ଟ ୦ ୫
 ରମ୍ୟକୃଷ୍ଣକେଳିକଳ୍ପେ ଟ ୦ ୫
 ପ୍ରାଚୀମାହାତ୍ମ୍ୟ ଟ ୦ ୫
 ସୁଲେଚନାପରିଣୟ ଟ ୦ ୫
 ସର୍ବାଙ୍ଗସୁନ୍ଦରୀ ଟ ୦ ୧୯
 ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ରହାସ ଟ ୦ ୧୯
 ପ୍ରେତକୃତ୍ୟପଦ୍ଧତି ଟ ୦ ୧୯
 ଚନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଟ ୦ ୧୯
 ବୈଦ୍ୟକଅଭିଧାନ ଟ ୦ ୧୯
 ଭାବସମୁଦ୍ର (ସକ୍ରାନ୍ତ) ୦ ୧୯
 ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବତ୍ତ ୦ ୧୯
 କୈବର୍ତ୍ତୀଗାଥା ଟ ୦ ୧୯
 କନକଲୀଳା ଟ ୦ ୧/
 ମହନାଟକ (ସୋଡ଼ାଶକାଶ୍ର) ୧/
 କରତାଳ ୧/
 ଏକାଦଶୀମାହାତ୍ମ୍ୟ ୧/
 ବିଦ୍ୟାକଳାପ ୧/

ମାହାତ୍ମ୍ୟ ବେଶମୁକ୍ତି ଟ ୦ ।

ବେଶ ଟ ୦ ।

ଗୋବିନ୍ଦ ଟ ୦ ।

ଜୁଗାରିକା ଟ ୦ ।

ଚନ୍ଦ୍ରକଳା ଟ ୦ ।

ଚୌପଦାଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ ଟ ୦ ।

ସଙ୍ଗୀତକଳ୍ପଦ୍ରୁମ ଟ ୦ ।

ସଙ୍ଗୀତମାଧବ ଟ ୦ ।

ସଙ୍ଗୀତସୁଧାନାୟ ଟ ୦ ।

ଠାଣ୍ଡଠାଣ୍ଡିଆ ଟ ୦ ।

ଦୟୋଦୟସ୍ତବ ଟ ୦ ।

ଦଶବୋଲ ଟ ୦ ।

ମୟୁରଚନ୍ଦ୍ର ଟ ୦ ।

ନାମରତ୍ନଗୀତା (ସାନ) ଟ ୦ ।

ଅଷ୍ଟକମଣିମଞ୍ଜୁଷା ଟ ୦ ।

ଟୀକାରମାୟଣ (ବଡ଼) ଟ ୦ ।

ଯଜୁର୍ବେଦ (ଏକାଦଶବ୍ରାଣ୍ଡ) ଟ ୦ ।

ଟ ୦ ।

ମହାମେଳାଦର୍ଶନ ଟ ୦ ।

ରତ୍ନପେଟିକା ଟ ୦ ।

ଲୀଳାବତୀ ଟ ୦ ।

ସମ୍ବଲପୁର ଟ ୦ ।

ବିକ୍ରମବିଜୟ ଟ ୦ ।

ଟ ୦ ।

ପ୍ରସାଦ ଟ ୦ ।

ଲେଖିତ୍ରାଣ

ପ୍ରାକୃତକେରଳ ଟ ୦ ।

ବୈଦ୍ୟଜୀବନ ଟ ୦ ।

ବନ୍ଦି ନାରାୟଣମାହାତ୍ମ୍ୟ ଟ ୦ ।

କାଳଦାସକଥାରହସ୍ୟ ଟ ୦ ।

ଯମପୁରାଣ ଟ ୦ ।

ପୁରୁଷୋତ୍ତମମାହାତ୍ମ୍ୟ ଟ ୦ ।

ବିଦଗ୍ଧମୁଖମଣ୍ଡନ ଟ ୦ ।

ରକ୍ତଶିବିକାନ୍ତ ଟ ୦ ।

ଶୋଭାବତୀ ଟ ୦ ।

ସପ୍ତାଙ୍ଗଯୋଗଧାରଣ ଟ ୦ ।

ଅଶାକାରସହଜା ଟ ୦ ।

ଭୃକୁଳପାଠିକା ଟ ୦ ।

କୃଷ୍ଣଦାସକବୋଲ ଟ ୦ ।

ଚୌଦଶାବୁଷଣ ୧ମ ଟ ୦ ।

ଜଣାଣମାଳିକା ଟ ୦ ।

ନଳଚରଣ ଟ ୦ ।

ଦେଉଳତୋଳା ଟ ୦ ।

ପ୍ରବୋଧଚନ୍ଦ୍ରକା ଟ ୦ ।

ଭୃଗୋଳମାର ଟ ୦ ।

ମିତ୍ରଶିଳ୍ପଦର୍ଶନ ଓ ବନ୍ଧୁବନ୍ଧାଣ

ଟ ୦ ।

ସମର ଚରଣ (ଦେବନାଳ

ସୁବିକଥା) ଟ ୦ ।

ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ରଥ ।

ବାଲୁବଜାରୀ, କଟକ ।

(ସମ୍ରାଟ—ପଦ୍ମନାଭ ।)